

Resultaten naar aanleiding van vragen vanuit de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)

David Koren, Erfgoed Zeeland d.d. 02-04-2020

Aanleiding

De corona-crisis heeft het openbare leven wereldwijd bijna stil doen laten vallen. Ook alle overheden in Nederland - en in Zeeland - zijn er door getroffen. Ongetwijfeld zijn er in de meeste organisaties al maatregelen genomen zoals thuiswerken en het verzetten van grotere bijeenkomsten naar een later tijdstip. Maar de crisis en de maatregelen die daarvoor uitgevaardigd zijn kunnen voor overheden en erfgoedorganisaties verstrekender gevolgen hebben, zeker als de maatregelen langere tijd van kracht blijven. Vanuit de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) wil men daarom graag op korte termijn inventariseren welke gevolgen de Corona-crisis heeft binnen de erfgoedsector.

Daartoe zijn drie vragen geformuleerd die door Erfgoed Zeeland op 25 maart jl. zijn uitgezet bij alle Zeeuwse overheden (de 13 gemeenten, Provincie Zeeland en Waterschap Scheldestromen. Het betrof de volgende door de RCE geformuleerde vragen:

1. Wat ervaren we in de erfgoedsector op dit moment aan impact van de corona-crisis op het functioneren van de sector?
2. Welke vragen beluisteren we uit het veld, dus van eigenaren, overheden, de branche en van betrokken organisaties, als het gaat om wel/niet kunnen uitvoeren van het werk, impact op inkomsten en planning, gevolgen voor personeel en vrijwilligers, vragen omtrent deadlines voor regelingen etc.?
3. Waar is behoefte aan en waar leven vooral de vragen?

Resultaten

Binnen enkele dagen zijn er dertien reacties gekomen, waaronder het Waterschap, twee reacties vanuit de Provincie en van tien van de dertien gemeenten. Het was een eenmalige oproep. zonder rappel, dus een zeer hoge opkomst. Met in totaal 12 van de 15 Zeeuwse overheden die gereageerd hebben, denken we een zeer representatieve steekproef voor dit moment te hebben.

Algemene conclusies

- Veel onzekerheid en onduidelijkheid, maar op dit moment nog geen 'grote rampen'; Wèl grote behoefte aan goede communicatiemiddelen om online te vergaderen;
- Digitaal werken gaat redelijk goed, maar even vrijblijvend 'sparren' met collega's wordt wel gemist. Veel 'reguliere' vergaderingen worden uitgesteld of afgeblazen (zoals het Provinciaal Molenoverleg);
- Er is/komt meer tijd om aan (complexe) beleidsopgaves te werken en beleidsnota's te schrijven;
- Standaardproducten zoals het afgeven van bouwvergunningen, adviseren over plannen of archeologisch onderzoek lopen gewoon door;
- Er komen bijvoorbeeld wel minder adviesaanvragen binnen, dus veel mensen lijken plannen uit te stellen;
- Dit uitstel zal wel leiden tot (grote) problemen op het gebied van planning, uitvoering en financiën;
- De bestaande vacatures (bv. voor cultureel erfgoed) worden echter niet ingevuld;
- Algehele vertraging, met name producten met een hoge participatiegraad worden uitgesteld, zoals het interactief opstellen van een erfgoedvisie of een kerkervisie, projecten met een startbijeenkomst of specialistische onderzoeken waarbij bijvoorbeeld mensen uit het buitenland bij betrokken zijn;
- Ook bij restauratie- en onderhoudsklussen waarbij Belgische bedrijven betrokken zijn (lockdown), komen stil te liggen;

- Hulp aan eigenaren monumentenpanden lastig door fysieke beperking; ook lastiger om subsidie aan te vragen omdat het ook lastig is om een meer-jaren onderhoudsprogramma op te stellen. Het oprekken van subsidietermijnen lijkt dan ook wenselijk;
- De crisis zal leiden tot een recessie en dat zal onherroepelijk leiden tot forse bezuinigingen op de erfgoedsector. Alleen al het wegvallen van de toeristenbelasting zal bezuinigingen tot gevolg hebben;
- Lastig om vrijwilligers op afstand gemotiveerd te houden, zoals bij het organiseren van een Open Monumentendag.
- In sommige beroepen is het lastig om afstand te houden, zoals soms (bij het opzetten van ladders e.d.) bij de Monumentenwacht.